

Justis- og politidepartementet

Fylkesmannen har en viktig rolle for å ivareta samfunnssikkerhet og rettsikkerheten til det enkelte individ i samfunnet. På Justis- og politidepartementets område gjelder rettssikkerhetshensynet siviladministrasjon og borgerrettigheter. Fylkesmannen skal bidra til å gjennomføre og iverksette nasjonal politikk innen samfunnssikkerhet og beredskap.

Siviladministrasjon og borgerrettigheter: Fylkesmannens skal ivareta administrative oppgaver tilknyttet bl.a. forliksrådene, tilsynsrådene i fengslene, og kommunale politivedtekter. Videre skal Fylkesmannen treffe vedtak i førsteinstans hva gjelder fri rettshjelp og tomtefeste, behandle klager på vedtak etter vergemålsloven, hundeloven og navneloven, i tillegg til at man skal føre tilsyn med overformynderne og forliksrådene. Fylkesmannen har også generelle veiledningsoppgaver overfor kommunene på departementets fagområder, og skal bl.a. holde kurs for overformynderne i fylket.

Samfunnssikkerhet og beredskap: Fylkesmannen skal bidra til å gjennomføre og iverksette nasjonal politikk innen samfunnssikkerhet og beredskap. Vi viser i den anledning også til oppgaver og ansvar som ligger i [Kgl. res. av 18. april 2008 - Instruks for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard](#).

Samfunnssikkerhetsarbeidet skal forebygge de farer som individ og samfunn står overfor i form av ulykker, kriser eller katastrofer samt sikre en god håndtering i tilfelle slike hendelser skulle inntreffe. Målsettingen er at hendelser og kriser skal håndteres raskt og effektivt ved bruk av samfunnets nasjonale ressurser, klare strukturer og ansvarsforhold, og tilstrekkelig kompetanse på alle nivå.

Det er Fylkesmannens oppgave å planlegge, koordinere og iverksette oppgaver innen samfunnssikkerhet og beredskap regionalt og overfor kommunene. Dersom en krisesituasjon skulle oppstå skal også Fylkesmannen samordne krisehåndteringen regionalt ved behov. Det vises også til [St.meld. nr. 22 \(2007-2008\) Samfunnssikkerhet](#).

Det forebyggende arbeidet innen arealforvaltning skal prioriteres. I henhold til ny Plan- og bygningslov, som etter planen trer i kraft 01.07.09, er kommunene pålagt å utrede risiko- og sårbarhetsforhold i forbindelse med utbyggingsplaner og ivareta samfunnssikkerhet i all planlegging etter loven. Fylkesmannen må påse at dette følges opp overfor kommunene.

Tilpasning til klimaendringer er en nasjonal satsing på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Med klimatilpasning menes den evnen et system har til å tilpasse seg klimaendringer (inkl. klimavariasjoner og ekstremere) for å begrense potensielle skader, eller håndtere konsekvensene. Klimatilpasning innebærer å tilpasse seg både ekstreme hendelser og gradvise endringer som oppstår som følge av et endret klima. Ettersom hensynet til mulige konsekvenser av klimaendring skal gis spesielt fokus i ROS-analyser, arealforvaltning og krisehåndtering, så er forhold rundt klima nevnt spesielt i flere resultatområder for 2009.

Oppdrag som er gitt i embetsoppdraget 2009 skal gjennomføres i sin helhet. I årsrapporteringen (eller hvis annen form for rapportering er bestemt) skal kvaliteten av utførelsen fremkomme. Dersom ressursknapphet eller andre forhold påvirker slik at oppdrag IKKE er gjennomført skal dette rapporteres.

En prioritering av oppdragene ble innført i 2008. Det er mottatt mange positive tilbakemeldinger på prioriteringen, så den videreføres for 2009. For å gi en tydelig og felles prioritering er flere oppdrag delt inn i MÅ – BØR – og KAN – oppdrag. Dette for å avhjelpe dersom situasjonen tilsier at alt ikke kan gjennomføres.

Overordnede referanser til bakgrunnsinformasjon innen samfunnssikkerhet og beredskap:

[St.meld. nr. 22 \(2007-2008\) Samfunnssikkerhet](#)

[St.prp. nr. 1 \(2007-2008\) Justis- og politidepartementet](#)

[St.meld. nr. 26 \(2006-2007\) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand](#)

[St.meld. nr. 39 \(2003-2004\) Samfunnssikkerhet og sivilt-militært samarbeid](#)

[Innst. S. nr. 9 \(2002-2003\)](#) Innstilling fra forsvarskomiteen og justiskomiteen om samfunnssikkerhet – Veien til et mindre sårbart samfunn

[St.meld. nr. 17 \(2001-2002\) Samfunnssikkerhet - Veien til et mindre sårbart samfunn](#)

[Kgl. res. av 18. april 2008 - Instruks for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard](#)

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.2 Vergemålsloven

Oppdrag

- Behandle klager på vedtak.
- Føre tilsyn med overformyndene. Desisere overformynderiens regnskap og hjelpevergeregnskap.
- Holde kurs for overformyndene i fylket.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 22. april 1927 nr 3: Lov om vergemål for umyndige](#)
- [Lov av 28. november 1898: Lov om umyndiggjørelse.](#)
- [Forskrift av 27. juni 1975 nr 9516: Forskrifter om føring av overformynder- og vergeregnskaper, revisjon m.v](#)
- [Forskrift av 27. juni 1975 nr 9517: Forskrift om oppbevaring m.m. i bank av verdipapirer og bankbøker under overformynderiets forvaltning](#)

- [Forskrift av 14. desember 1990 nr 989: Forskrift om fastsettelse av forvaltningsavgiften etter vergemålsloven](#)
- [Forskrift av 8. februar 2000 nr 118: Forskrift om grense for når overformynderiet skal forvalte umyndiges midler](#)
- [Forskrift av 8. februar 200 nr 119: Forskrift om plassering av umyndiges midler.](#)
- Justisdepartementets håndbok for overformynderiene m/rundskriv, samt veiledninger til verger og overformynderiene om enslige mindreårige asylsøkere
- [NOU 2004:16 Vergemål](#)

Resultatkrav

- Fylkesmannen skal påse at overformynderiene oppfyller sine plikter etter vergemålsloven og forvaltningsloven. Herunder må det sørges for at overformynderiene gir verger og hjelpeverger den nødvendige opplæring og veiledning. Det er viktig at Fylkesmannen iverksetter konkrete tiltak for å ivareta tilsyns- og veiledningsplikten etter loven, og ikke nøyer seg med den kontrollen som foretas gjennom Fylkesmannens desisjon av overformynderiets regnskap. Eksempler på slike tiltak kan være kurs for overformynderne og planlagte besøk i overformynderiene, hvor en blant annet går gjennom overformynderiets rutiner, saksbehandling, osv.

Rapportering

- Antall behandlede saker og antall tilsyn i foregående år skal rapporteres i årsrapporten.

51.3 Forliksrådene

Oppdrag

- Oppnevne medlemmer og varamedlemmer til forliksrådene etter valg foretatt av kommunestyret.
- Føre tilsyn med de administrative sidene ved rådenes virksomhet.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Domstolloven av 13. august 1915 nr. 5 §§ 58 og 59](#)
- [Domstolloven av 13. august 1915 nr. 5 § 58, 2. ledd jf. §§ 27 og 28](#)
- Rundskriv G 05/2006 om forliksrådene og sekretariatet (oppdatert 1. mai 2008): <http://www.regjeringen.no/nb/dep/jd/dok/rundskriv/2006/rundsriv-g-052006.html?id=109596>
- JDs brosjyre/veiledning publisert 19. sept. 2007 "Valg av forliksrådsmedlemmer og skjønnsmenn": http://www.regjeringen.no/nb/dep/jd/dok/Veiledninger_brosjyrer/2007/Valg-av-forlikradsmedlemmer-og-skjonns.html?id=481294

Resultatkrav

- Fylkesmannen ivaretar oppgaven som tilsynsmyndighet for kommunenes forliksråd. Fylkesmannen skal følge opp mangelfull virksomhet eller kritikkverdige forhold, på et generelt grunnlag og i samsvar med gjeldende regelverk. Fylkesmannen skal følge opp henvendelser fra forliksrådene selv, kommuneadministrasjonen, og eventuelt videreformidle henvendelser til JD. Det må tas i betraktning at JDs ansvar er begrenset, ettersom forliksrådene tilhører domstolsapparatet. Når kommunestyret har foretatt valg av forliksrådsmedlemmer, skal valget innberettes til Fylkesmannen. Fylkesmannen kontrollerer om valget er lovlig og utferdiger deretter oppnevningen av de som er valgt. Dersom noen har forfall slik at forliksrådet ikke kan holde beslutningsdyktig møte, kan Fylkesmannen oppnevne stedfortredere for kortere tid eller for den enkelte sak.

Rapportering

- Ingen.

51.4 Tilsynsråd for fengslene

Oppdrag

- Foreslå medlemmer til tilsynsrådene i fengslene overfor JD hvert 2. år.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Resultatkrav

- Oppgaven skal utføres i overensstemmelse med retningslinjene fra JD.

Rapportering

- Ingen.

51.5 Tomtefestelov

Oppdrag

- Avgjøre enkeltsaker vedrørende krav fra fester om innløsning av festetomter etter tomtefesteloven, herunder behandle søknader om oppreising for fristoversittelse, jf. tomtefesteloven § 36 annet ledd, og avgjøre hva som skal følge med ved innløsning ved punkt feste og i område der det er festet bort tomter til fritidshus etter en samlet plan, jf. tomtefesteloven § 37.
- Foreta forberedende saksbehandling og innhente uttalelser for å kunne vurdere om det skal gis samtykke til innløsning av festetomt for visse eldre festesaker.
- Forberede klagesaker til Statens sivilrettsforvaltning.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov 20 desember 1996 nr 106: Lov om tomtefeste](#)
- [Forskrift 8. juni 2001 nr 570: Forskrift om tomtefeste m.m.](#)
- [Forskrift 15 oktober 2004 nr 1338: Forskrift om overgangsregler ved ikraftsetting av lov 2. juli 2004 nr 63 om endringer i lov 20 desember 1996 nr 106 om tomtefeste mv.](#)
- [Justisdepartementet rundskriv G-1/87](#)
- [Justisdepartementet rundskriv G-95/88](#)
- [Rundskriv G-23/01 Innløsning av festetomt etter Tomtefesteloven 20 desember 1996 nr. 106 §§ 32 og 33](#)

Resultatkrav

- Ny lov 20. desember 1996 nr 106 om tomtefeste og lov 7. juli 2000 nr 70 om endring i lov om tomtefeste som trådte i kraft 1. januar 2002. På bakgrunn av den nye loven om tomtefeste er det fastsatt ny forskrift av 8. juni 2001 og sendt ut nytt rundskriv G 23/01. Den nye loven innebærer i all hovedsak at Fylkesmannens samtykke er nødvendig i langt færre innløsnings saker enn etter den gamle tomtefesteloven av 1975. Etter den nye tomtefesteloven vil således de fleste innløsnings saker være et privatrettslig forhold hvor det er opp til partene å komme til enighet om innløsning, eventuelt bringe saken inn for domstolene til avgjørelse. For visse eldre festeavtaler vil det fremdeles være slik at festeren må søke Fylkesmannen for å få løse inn tomten.

Rapportering

- Ingen.

51.7 Kommunale politivedtekter

Oppdrag

- Sende forslag til politivedtekter fra kommunene til politidirektoratet.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 08. april 1995 nr 53 Lov om politiet § 14](#)

Rapportering

- Ingen.

51.8 Hundeloven

Oppdrag

- Klagebehandle saker etter hundeloven § 6 annet ledd bokstav f.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Hundeloven av 4. juli 2003 nr. 74](#)

Rapportering

- Ingen.

Resultatområde 52 Borgerrettigheter

52.1 Fri rettshjelp

Oppdrag

- Behandle søknader om fri sakførsel og fritt rettsråd etter rettshjepsloven.
- Forberedende klagebehandling over egne vedtak etter rettshjepsloven.
- Fylkesmannen i Finnmark forvalter midlene som tildeles Rettshjepskontoret indre Finnmark fra Justisdepartementet.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov 13. juni 1980 nr. 35: Lov om fri rettshjelp](#)
- [Forskrift av 12. desember 2005 nr. 1443: Forskrift til lov om fri rettshjelp](#)
- [Forskrift av 3. desember 1997 nr 1441: Forskrift om salær fra det offentlige til advokater m.v.](#)
- [Forskrift av 12. desember 2005 nr. 1442: Forskrift om salær fra det offentlige til advokater m.fl. etter faste satser \(stykkprissatser\) ved fri rettshjelp og i straffesaker](#)
- [Rundskriv G-12/05 om fri rettshjelp](#)

Resultatkrav

- Avgjøre søknad om fritt rettsråd, jf. rettshjepsloven §§ 11 og 12, jf. § 14 og rettshjepsforskriften kap. 3.
- Avgjøre søknad om fri sakførsel i saker som faller inn under rettshjepsloven § 16 tredje ledd, jf. rettshjepsforskriften § 4-2.

- Avgjøre hvorvidt bevillingen til fri sakførsel skal omfatte saksomkostninger til motparten, jf. rettshjelpsloven § 22 fjerde ledd og rettshjelpsforskriften § 4-3.
- Avgjøre søknad om hvorvidt en fri sakførselbevilling kan utvides til å gjelde bistand til å gjøre myndighetene oppmerksom på generelle forhold som måtte ligge til grunn for saken, samt foreslå endringer og forbedringer av lovregler eller forvaltningspraksis, jf. rettshjelpsloven § 22 femte ledd og rettshjelpsforskriften § 4-3.
- Avgjøre hvorvidt det skal kreves refusjon eller tilbaketrekning av det offentliges utgifter i tilfeller hvor Fylkesmannen, advokat eller rettshjelper har innvilget fri rettshjelp, jf. rettshjelpsloven § 8 og rettshjelpsforskriften § 2-4.
- Behandle salær oppgaver i saker hvor advokaten/rettshjelperen eller Fylkesmannen har innvilget fritt rettsråd, jf. salærforskriften § 4 annet ledd.
- Ansvar for kontroll av grunnlaget for innvilgelse i saker hvor advokat/rettshjelper har egeninnvilget fritt rettsråd.
- Behandling av søknader og salær oppgaver som benytter elektronisk skjema løsning kan i rimelig utstrekning prioriteres, såfremt dette ikke innebærer urimelig lang saksbehandlingstid før øvrige saker.

Rapportering

- Det skal rapporteres til Statens sivilrettsforvaltning kvartalsvis i henhold til statistikk skjema for fri rettshjelp.

[Rapporteringsskjema](#)

52.3 Navneloven

Oppdrag

- Behandle klager over vedtak fattet av folkeregistrene i henhold til lov om personnavn.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 7. juni 2002 nr. 19 om personnavn \(navneloven\)](#)
- [Rundskriv G-20/2002 Om ny navnelov](#)

Resultatkrav

- Fylkesmannen skal behandle klager over folkeregistrene vedtak om å godta eller å nekte å godta meldinger om å ta, endre eller sløyfe personnavn. Saker om førstegangs navnevalg for barn skal prioriteres. Navneendringer for voksne er derimot av de sakene hvor lengre saksbehandlingstid kan tolereres.

Rapportering

- Inntil departementet bestemmer noe annet bes fylkesmennene å oversende til orientering følgende klagevedtak i navnesaker til departementet:
 -
 - Alle vedtak der fylkesmannen har omgjort folkeregisterets vedtak.
 - Vedtak av prinsipiell betydning.

Resultatområde 53 Forebyggende samfunnssikkerhet

53.1 Oversikt over regionale samfunnssikkerhetsutfordringer

Oppdrag

Må:

- Fylkesmannen må gjøre seg kjent med innholdet i ny Plan- og bygningslov og konsekvensene av denne for eget samfunnssikkerhetsarbeid, bl.a. for å ivareta veilednings- og kontrollfunksjonen overfor kommunene.
- Fylkesmannen skal ha oversikt over viktige samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige utfordringer knyttet til særskilte risikoområder, risikovirkosheter, klimaforhold og samfunnskritiske funksjoner, herunder kritisk infrastruktur.
- Fylkesmannen skal ha oversikt over aktuelle samarbeidsaktører og hva de kan bidra med i samfunnssikkerhetsarbeidet.
- Fylkesmannen skal ha oversikt over kommunenes arbeid med klimatilpasning.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 14. juni 1985 Plan- og bygningsloven](#)
- [Forskrift av 23. juli 2001 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv.](#)
- [Forskrift av 1. april 2005 om konsekvensutredninger](#)
- [Rundskriv T-2/98 B Nasjonale mål og føringer i kommunal og fylkeskommunal arealpolitikk, MD august 1998](#)
- [GS-1/01 Rundskriv om fylkesmannens praktisering av innsigelsesinstituttet på beredskapsområdet, DSB 2001](#)
- [Rundskriv T 3/98 Arbeidet med fylkesplanene – Fylkeskommunens og statens roller og oppgaver, MD februar 1999](#)
- [Retningslinjer for fylkesmannens bruk av innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven](#)
- [Veileder for kommunale risiko- og sårbarhetsanalyser, 1994](#)
- [Samfunnssikkerhet i arealplanlegging. Kartlegging av risiko og sårbarhet, veileder fra DSB 2008](#)
- Retningslinjer for regionalt samordningsansvar ved kriser og katastrofer i fred, kgl.res. 12. desember 1997
- Seveso II-direktivet (EUs rådsdirektiv 96/82/EC) Artikkel 11 og 12

Arbeidsbeskrivelse

I henhold til ny Plan- og bygningslov, som etter planen trer i kraft 01.07.09, er kommunene pålagt å utrede risiko- og sårbarhetsforhold i forbindelse med utbyggingsplaner og ivareta samfunnssikkerhet i all planlegging etter loven. Fylkesmannen må påse at dette følges opp i forbindelse med sin planbehandling og ved informasjon og veiledning overfor kommunene. Det er en forutsetning for dette arbeidet at Fylkesmannen har oversikt over risiko- og sårbarhet i fylket knyttet til risikoområder, aktuelle risikovirkosomheter og samfunnskritiske funksjoner.

Det må tas høyde for at deler av det norske samfunnet må tilpasse seg økte nedbørsmengder, økt frekvens av storm og stormflo samt økt frekvens av flom og skred – også i områder som hittil ikke er registrert som utsatte. Det må også tas høyde for de gradvise klimaendringene som vil skje på lang sikt. Endringene kan bl.a. utfordre eksisterende bolig- og næringsområder og sette beredskap, samfunnskritiske funksjoner på prøve. Kritisk infrastruktur må vies spesiell oppmerksomhet.

Resultatkrav

- Risiko- og sårbarhetsforhold knyttet til særskilte risikoområder/virkosomheter med mer skal diskuteres i Fylkesberedskapsrådet.

Rapportering

- I årsrapporten til FAD.
- Rapport til DSB (eget skjema).

53.2 Risiko- og sårbarhetsanalyser

Oppdrag

Må:

- Fylkesmannen skal ved utarbeidelse av fylkes-ROS skaffe seg oversikt over risiko og sårbarhet i fylket. Fylkes-ROS skal revideres minst hvert 4. år.
- Fylkesmannen må påse at kommunale ROS-analyser og ROS-analyser utarbeidet av myndigheter og virksomheter blir samordnet slik at de bidrar til en oppdatert totaloversikt av risiko og sårbarhet i fylket og i kommunene. Fylkesmannen må påse at ROS-analysene brukes aktivt til å planlegge beredskapen.

Bør:

- Fylkesmannen skal videreformidle nasjonale risikoanalyser /-vurderinger til de aktuelle kommunene.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 14. juni 1985 Plan- og bygningsloven](#)
- [Lov av 23. juni 2000 om helsemessig og sosial beredskap](#)
- [Lov av 20. mars 1998 om forebyggende sikkerhetstjeneste](#)
- [Forskrift av 23. juli 2001 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv.](#)
- [Forskrift av 4. desember 2001 om vannforsyning og drikkevann](#)
- [Forskrift av 6. juni 1997 for arbeidet med bygg- og anleggsberedskap](#)
- [Forskrift av 17. september 1999 om militære rekvisisjoner](#)
- [Forskrift av 15. desember 1983 om oljerasjonering ved beredskap og i krig](#)
- [Forskrift av 1. august 1983 om oljerasjonering ved oljeforsyningskriser i fredstid](#)
- [Forskrift av 16. februar 2004 om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste \(ekomforskriften\)](#)
- [Forskrift av 12. juli 1990 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. \(energilovforskriften\)](#)
- [Forskrift om sikring av havner og havneterminaler mot terror mv. av 3. juli 2007](#)
- [Forskrift av 16. desember 2002 om beredskap i kraftforsyningen](#)
- [Forskrift av 15. desember 2000 om tilsyn og sikkerhet med vassdragsanlegg](#)
- [Forskrift av 3. august 1999 om leveranseplanlegging av varer og tjenester til enheter i Totalforsvaret](#)
- [Forskrift av 14. juni 2005 om sivil transportberedskap](#)
- [Forskrift av 1. april 2005 om konsekvensutredninger](#)
- [Instruks for fylkesmennenes beredskapsarbeid, kgl. res. 21. september 1979](#)
- [Kgl.res. av 17. februar 2006 Atomberedskap, sentral og regional organisering](#)
- [Rundskriv T-2/98 B Nasjonale mål og føringer i kommunal og fylkeskommunal arealpolitikk, MD august 1998](#)
- [Rundskriv T 3/98 Arbeidet med fylkesplanene – Fylkeskommunens og statens roller og oppgaver, MD februar 1999](#)
- [Veileder for kommunale risiko- og sårbarhetsanalyser, 1994](#)
- [Samfunnssikkerhet i arealplanlegging. Kartlegging av risiko og sårbarhet, veileder fra DSB 2008](#)
- Retningslinjer for fylkesmennene innen Nærings- og handelsdepartementets forsyningsberedskap, NHD 1. februar 2001
- [Innst. S. nr. 49 \(2004-2005\)](#) Innstilling fra forsvarskomiteen om samfunnssikkerhet og sivil-militært samarbeid
- Seveso II-direktivet (EUs rådsdirektiv 96/82/EC) Artikkel 11 og 12
- Klimatilpasning i Norge - Regjeringens arbeid med tilpasning til klimaendringene: http://www.regjeringen.no/upload/MD/Vedlegg/Klima/Klimatilpasning/Klimatilpasning_red_egjorelse150508.pdf

Arbeidsbeskrivelse

Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) er en metode for systematisk kartlegging av risiko som kan true liv, helse, miljø og samfunnsviktige funksjoner. Det forventes at embetene bruker denne aktivt i beredskapsplanleggingen, slik at forebyggende og beredskapsmessige tiltak gjenspeiler de risikoscenarier som beskrives i ROS-analysen. Fylkesmannen skal påse at klimaendringer er et av kriteriene som legges til grunn i utarbeidelsen av ROS-analyser.

Resultatkrav

- Fylkesmannen skal ha en oppdatert fylkes-ROS gjennomført i perioden 2006-2009.
- Fylkesmannen skal kunne dokumentere samordning av ROS-analyser i fylket.
- Fylkesmannen skal dokumentere plan for forebyggende tiltak eller etablere bedre kriseberedskap i forhold til de avdekkede funn i ROS-analysen.

Rapportering

- I årsrapporten til FAD.
- Rapport til DSB (eget skjema).

53.3 Arealplanlegging

Oppdrag

Må:

- Fylkesmannen skal påse at ROS-analyser som er utført i kommunenes arealforvaltning blir sett i sammenheng med kommunens øvrige arbeid med risiko- og sårbarhetsanalyser, slik at de også bidrar til en god totaloversikt og til kommunenes øvrige arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap (langsiktig og fornuftig arealbruk – også knyttet til anlegg som håndterer farlige stoffer).
- FM skal påse at hensynet til klimaendringer er vurdert og fulgt opp i kommunale arealplaner.
- Fylkesmannen skal bidra til at forebyggende samfunnssikkerhet ivaretas i fylkesplanleggingen, i konsekvensutredninger og i kommunenes arealplanlegging etter plan- og bygningsloven for å sikre liv, helse, kritiske samfunnsfunksjoner og miljøverdier mot ekstraordinære hendelser.
- Fylkesmannen skal i samarbeid med NVE påse vedlikeholde og videreutvikle sin oversikt over skred og flomutsatte områder i fylket og kommuner, og se til at kommuner og fylkeskommuner tar tilstrekkelig hensyn til følger opp risikoområder for flom og skredfare skred, ras og kvikkleire som er avdekket i arealplanleggingen.
- Fylkesmannen skal holde seg oppdatert på informasjon om flom- og skredutsatte områder i fylket og bistå NVE i å identifisere høyrisikoområder med tanke på prioritering av detaljkartlegging og sikring.
- Fylkesmennene, som høringsinstans ovenfor NVE i konsesjonsaker etter energi- og vassdragslovgivningen) skal synliggjøre de helhetlige samfunnshensynene. Tiltakene kan ha miljømessige virkninger, men også være viktige for samfunnets behov for en sikker kraftforsyning. Det er viktig at fylkesmennene bidrar til å synliggjøre de helhetlige samfunnshensynene i sine uttalelser, med tanke på effekter på miljø, regionale utviklingshensyn, samfunnssikkerhet og beredskap.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 14. juni 1985 Plan- og bygningsloven](#)

- [Lov av 25. mars 1994 Naturskadeloven](#)
- [Lov av 14. juni 2002 Brann- og eksplosjonsvernloven](#)
- [Forskrift av 17. juni 2005 Storulykkeforskriften](#)
 - - [Seveso II-direktivet](#) (EUs rådsdirektiv 96/82/EC) Artikkel 11 og 12
- [Forskrift av 1. april 2005 om konsekvensutredninger](#)
- [Forskrift av 23. juli 2001 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv.](#)
- [Rundskriv T-5/97 Utbygging i fareområder, MD](#)
- [Rundskriv T-2/98 B Nasjonale mål og føringer i kommunal og fylkeskommunal arealpolitikk, MD august 1998](#)
- [Rundskriv T 3/98 Arbeidet med fylkesplanene – Fylkeskommunens og statens roller og oppgaver, MD februar 1999](#)
- [GS-1/01 Rundskriv om fylkesmannens praktisering av innsigelsesinstituttet på beredkapsområdet, DSB 2001](#)
- [Retningslinjer for fylkesmannens bruk av innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven](#)
- [Veileder for kommunale risiko- og sårbarhetsanalyser, 1994](#)
- [Samfunnssikkerhet i arealplanlegging. Kartlegging av risiko og sårbarhet, veileder fra DSB 2008](#)
- [Veileder for systematisk samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid i kommunene, DSB 2001](#)
- [NVE Retningslinjer nr 1- 2008: Planlegging og utbygging i fareområder langs vassdrag](#)

Arbeidsbeskrivelse

For at Fylkesmannen skal kunne bidra tidlig med nyttige innspill i plansakene og foreta en reell vurdering av planlagte tiltak, er det nødvendig med god kunnskap om lokale risikoforhold. Det er nødvendig at lokale myndigheter etablerer egnede samrådsordninger (for eksempel gjennom kontakt med virksomheter som håndterer farlige stoffer) som sikrer at saksbehandlere og beslutningstakere i plansaker har nødvendige opplysninger. Herunder skal Fylkesmannen bidra til at kommunene i sin arealbrukspolitikk tar nødvendige hensyn for å opprettholde egnet avstand mellom virksomhet som involverer farlige stoffer og boligområder, bygninger og områder med offentlig ferdsel, større trafikkårer så langt det er mulig, rekreasjonsområder og områder som i kraft av sin natur er særlig sårbare eller interessante. Slike hensyn skal ivaretas både ved nyetableringer av virksomheter og hovedferdselsårer, og ved planlegging av arealbruk i nærheten av virksomheter og hovedferdselsårer. Som en integrert del av samfunnssikkerhetsarbeidet til Fylkesmannen inngår å bidra til at man i arealplanleggingen regionalt og lokalt vurderer klimaendringenes ulike trusler mot liv, helse og materielle verdier, samt samfunnsviktige funksjoner og infrastruktur.

Fylkesmennene er en viktig høringsinstans ovenfor NVE i konsesjonssaker etter energi- og vassdragslovgivningen. Tiltakene kan ha miljømessige virkninger, men også være viktige for samfunnets behov for en sikker kraftforsyning. Det er viktig at fylkesmennene bidrar til å synliggjøre de helhetlige samfunnshensynene i sine uttalelser med tanke på effekter på miljø, regionale utviklingshensyn, samfunnssikkerhet og beredskap.

Fylkesmannen oppfordres til aktivt å bruke geografiske informasjonssystemer (GIS) i samfunnssikkerhetsarbeidet, samt å bidra til og motivere kommunene og fylkeskommunene til å gjøre det samme.

Resultatkrav

- Det forsettes at Fylkesmannen er aktiv i regionale planfora og setter samfunnssikkerhet og beredskap på dagsordenen.
- Fylkesmannen skal rette innsigels mot nye utbyggingsplaner dersom ikke risiko- og sårbarhetsanalyser/-vurderinger er en del av beslutningsgrunnlaget, og der krav til sikkerhet ikke er ivaretatt. I planleggingen er det spesielt viktig å ta hensyn til mulig flomfare, skredfare og havnivåstigning.

Rapportering

- I årsrapporten til FAD.
- Rapport til DSB (eget skjema).

53.4 Veiledning og systematisk gjennomgang og vurdering av kommunene

Oppdrag

Må:

- Fylkesmannen skal informere, veilede og påvirke kommunene ved rullering av kommuneplanen, om hvordan samfunnssikkerhet og beredskap kan følges opp i arealplanlegging, reguleringsplaner og bebyggelsesplaner.
- Fylkesmannen skal informere, veilede og påvirke fylkeskommunen om hvordan samfunnssikkerhet og beredskap kan følges opp i fylkesplanleggingen.
- Fylkesmannen skal bidra til økt bruk av ROS-metodikk i samfunnet og styrke kommunenes oppfølging av denne.
- Fylkesmannen skal bistå kommunene med å legge til rette for at arbeidet med klimatilpasning intensiveres, herunder kommunenes arbeid med klimatilpasning i prosjekter som Framtidens byer og KS livskraftige kommuner.
- Fylkesmannen må bidra til bevisstgjøring omkring kommunenes ansvar i forhold til håndtering, informasjon og oppfølging ved industriulykker.
- Fylkesmannen må bidra til at kommunene blir bedre i stand til å ivareta sitt koordinerende ansvar i krisesituasjoner, og bør være mer aktiv til å dele informasjon og tilby veiledning og kompetanse til kommunene når en krisesituasjon oppstår.
- Fylkesmannen skal veilede og foreta en systematisk gjennomgang og vurdering av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i kommunene.
- Fylkesmannen skal bidra til at kommunene samordner og utnytter kompetansen og informasjonen som foreligger om kommunens risiko- og sårbarhetsforhold i aktuelle sektorer i kommuneplanmiljøet.
- Fylkesmannen i Sør-Trøndelag v/fylkesberedskapssjefen skal lede og videreføre arbeidet med måling av kvalitet i beredskapsarbeidet i kommunene sammen med den øvrige prosjektgruppen (Nordlands-prosjektet).

Bør:

- Fylkesmannen skal prioritere veiledning mot kommunene ut fra kommunestørrelse, en vurdering av utsatthet/grad av risiko i den enkelte kommune/region og/eller ut fra en vurdering av kommunenes behov for bistand.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Kgl. res. av 18. april 2008 - Instruks for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard](#)
- [Veileder for systematisk samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid i kommunene, DSB 2001](#)
- Retningslinjer for regionalt samordningsansvar ved kriser og katastrofer i fred, kgl.res. 12. desember 1997

Arbeidsbeskrivelse

Fylkesmannen har et særskilt ansvar for å gi råd og legge til rette for kommunenes forebyggende og systematiske arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, samt bidra aktivt til å bedre kommuneledelsens evne til å håndtere ekstraordinære påkjenninger og kriser.

Den systematiske gjennomgangen skal foretas som systemrevisjoner og være målrettede. Fylkesmannen skal vurdere kommunens systemer og rutiner som skal ivareta samfunnssikkerhet og beredskap i de ordinære plan- og styringssystemene. DSB forventer at arbeidet er samordnet med relevante tilsyn internt ved embetet og med aktuelle fagmyndigheter som gjennomfører tilsyn med samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene. Den systematiske gjennomgangen skal være veiledende for kommunene med en beskrivelse av hvordan arbeidet kan styrkes.

Resultatkrav

- De fylkesmenn som ikke i løpet av 2008 har avholdt et seminar om klimakonsekvenser og klimatilpasning, bes om å gjennomføre dette i 2009. DSB vil bidra med foredragsholdere til en slik samling.
- Med tanke på en samordning med DSBs tilsyn med det kommunale brannvern, ber DSB om en oversikt over planlagte beredskapstilsyn i kommunene så snart som mulig, men senest innen 20. februar 2009.
- Fylkesmannen i Sør-Trøndelag skal gjennomføre "test" iht "Nordlandsprosjektet" på utvalgte kommuner. Avhengig av prosjektets fremgang skal fylkesmennene i Hedmark, Vestfold og evt. Telemark være forberedt på tilsvarende "test".

Rapportering

- Kopi av tilsynsrapporten sendes DSB.
- I årsrapporten til FAD.
- Rapport til DSB (eget skjema).

Resultatområde 54 Beredskapsforberedelser

54.1 Beredskapsplaner innen samfunnssikkerhet

Oppdrag

Må:

- Fylkesmannen skal være pådriver og kompetanselever for utvikling av helhetlige og samordnede krise- og beredskapsplanverk i kommunene og pådriver for at disse planverkene er utarbeidet med basis i kommunenes ROS-analyser.
- Fylkesmannen skal bidra til samarbeid med regionale statlige etater for å etablere helhetlig og samordnet planverk på regionalt nivå, og at planverket er kjent av aktørene.
- Fylkesmannen skal tilpasse eget kriseplanverk for å sikre gjennomføring av tiltak i Sivilt beredskapssystem (SBS).
- Fylkesmannen skal aktivt bidra til at kraftforsyningens beredskapsplaner tar hensyn til prioritering av samfunnskritiske virksomheter og at kraftforsyningsberedskap er et gjentakende tema på møter i fylkesberedskapsrådene.
- Fylkesmannen skal samarbeide med kraftforsyningens distriktssjef (KDS) om aktuelle beredskapstiltak, herunder planverk for rasjonering, øvelser og skal etter behov medvirke til varslings- og informasjon til andre regionale etater og kommunene om status og særskilte hendelser innen kraftforsyningen.
- Fylkesmannen skal påse at dameiernes arbeid med å utarbeide dambruddsbølgekart blir fulgt opp av de øvrige beredskaps- og redningsetatene i de berørte vassdragene.
- Fylkesmannen skal minst en gang i året gjennomføre et møte med atomberedskapsutvalget (ABU) med gjennomgang av medlemmenes regionale atomplaner.
- Fylkesmannen skal gjennomføre de aktiviteter overfor ABU, kommuner og andre aktører som de har søkt om ekstraordinære 702-midler og fått tilsagn om fra Statens strålevern.
- Fylkesmennene skal medvirke til at landets kommuner (vannverk) utvikler sine beredskapsplaner og samhandlingsprosedyrer iht. lov og regelverk. Tilsvarende gjelder virksomheter som inngår i fylkets atomberedskapsutvalg (Ref 77.1).
Fylkesmannen skal på vegne av Helsedirektoratet (Hdir) bidra til at alle kommuner har planer som sikrer robust helsemessig og sosial beredskap, herunder ABC-beredskap.

Bør:

- Fylkesmannen skal være en aktiv part i revisjon/oppdatering av skjermingsverdige objekter (nøkkelpunkter og distriktsobjekter).
- Fylkesmennene skal bidra til at sivile og militære myndigheter utarbeider et planverk tilpasset hverandre.

Kan:

- Fylkesmannen skal ved behov gi nødvendige bidrag til Forsvaret i fylkets arbeid med videreutviklingen av planverk basert på Beredskapssystem for Forsvaret (BFF).
- Fylkesmannen skal bistå fylkeskommunen i arbeidet med en best mulig koordinert sivil transportberedskap.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Tildeling av ekstraordinære 702-midler til utpekte fylkesmenn.

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 12. mai 2000 om strålevern og bruk av stråling.](#)
- [Forskrift av 23. juli 2001 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv.](#)
- [Forskrift av 14. juni 2005 om sivil transportberedskap](#)
- [Instruks for fylkesmennenes beredskapsarbeid, kgl. res. 21. september 1979](#)
- [Veileder i kriseplanlegging for kommunens kriseledelse](#)
- [Veileder for systematisk samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid i kommunene, DSB 2001](#)
- [Veileder i informasjonsberedskap, DSB 2007](#)
- [Kgl.res. av 17. februar 2006 Atomberedskap, sentral og regional organisering](#)
- [Plangrunnlag for kommunal atomberedskap – revidert oktober 2008](#)
- Retningslinjer for regionalt samordningsansvar ved kriser og katastrofer i fred, kgl.res. 12. desember 1997

Arbeidsbeskrivelse

Planarbeid bør involvere nøkkelpersoner i etatene/kommunene for å gi størst mulig kunnskap og innsikt i intensjonene med planverket.

Resultatkrav

- Det rettes spesielt fokus på å bedre kvaliteten på eksisterende planverk og å gjøre planene kjent blant aktørene for å gi felles grunnlag for alle.
- Fylkesmannen skal påse at den kommunale atomberedskapsplanen utarbeides. Denne skal være samordnet og koordinert samt integrert i det øvrige kommunale planverket.

Rapportering

- I årsrapporten til FAD.
- Rapport til DSB (eget skjema).
- Rapport til Statens strålevern innen utgangen av 2009 om bruken av 702-midlene.

54.2 Kommuneøvelser

Oppdrag

Må:

- Fylkesmannen skal øve kommunene i strategisk krisehåndtering, blant annet med fokus på informasjon og kommunikasjon. Fylkesmannen skal differensiere mellom kommunene ut fra kommunestørrelse, en vurdering av utsatthet/grad av risiko i den enkelte kommune/region og/eller ut fra en vurdering av kommunenes behov for bistand. Hyppigheten og omfanget av øvelser skal vurderes på bakgrunn av differensieringen mellom kommunene.
- Utvalgte embeter vil bli bedt om å bistå i gjennomføring av øvelser mellom kommuner og særskilte industrivirksomheter. Opplegg for øvelsene utarbeides av DSB i samarbeid med Næringslivets sikkerhetsorganisasjon (NSO). Dette er en øvingsvirksomhet som det på sikt (innen utløpet av 2013) ønskes at Fylkesmennene skal overta ansvaret for.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Forskrift av 23. juli 2001 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv.](#)
- [Kgl. res. av 18. april 2008 - Instruks for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard](#)
- [Veileder i kriseplanlegging for kommunens kriseledelse](#)
- [Veileder for systematisk samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid i kommunene, DSB 2001](#)
- [Veileder i informasjonsberedskap, DSB 2007](#)
- [Øvelsesmodell i krisehåndtering for strategisk ledelse, DSB 2003](#)
- [Håndtering av ulike risikosituasjoner i kommunene - en eksempelsamling](#)
- Instruks for Regjeringens press- og informasjonstjeneste, kgl.res. 16. september 1988
- Nasjonalt beredskapssystem (SBS), kgl.res. 29. april 2005
- Retningslinjer for regionalt samordningsansvar ved kriser og katastrofer i fred, kgl.res. 12. desember 1997
- Retningslinjer for Forsvarets bistand i forbindelse med fylkesmannens samordningsansvar ved kriser og katastrofer i fred, FD/JD 30. september 1998
- Krav vedrørende etablering av kriseledelsesapparatet ved fylkesmannsembetene på bakgrunn av retningslinjer fastsatt ved kgl.res. av 12. desember 1997, DSB 30. mars 1998
- Forberedelser til å overta samordningsansvaret fra politiet i forbindelse med fredskriser, DSB 28. april 1999
- Retningslinjer for varslings- og rapporteringsprosedyrer i fredstid, DSB revidert januar 2009

Arbeidsbeskrivelse

Fylkesmannen skal gi særlig prioritet til befolkningsrike og/eller spesielt risikoutsatte kommuner.

Fylkesmannen har et særskilt ansvar for å bidra aktivt til å bedre kommuneledelsens evne til å håndtere ekstraordinære påkjenninger og kriser. DSBs veileder for øvelser skal ligge til grunn for gjennomføring av øvelser. Scenarioer skal utvikles på bakgrunn av ROS.

Øvelser i kommuner og industrivirksomheter: eget opplegg fra DSB.

Resultatkrav

- Fylkesmannen skal minst ha gjennomført en øvelse for krisestaben i kommunene i løpet av de fire siste årene.

Rapportering

- Egen rapport etter hver øvelse.
- I årsrapporten til FAD.
- Rapport til DSB (eget skjema).
- Øvelser i kommuner og industrivirksomheter: eget opplegg.

54.3 Regional samordning – øvelse

Oppdrag

Må:

- Fylkesmannen skal gjennomføre årlig øvelse for embetets ledergruppe og krisestab.
- Fylkesmannsembetene skal ha nødvendig beredskapskompetanse og et koordinert og øvet apparat for å ivareta sin rolle ved kriser innenfor helse- og sosialberedskapsområdet (ref resultatområde 77.1 – se spesielt resultatkrav).
- Øvelse Kraftforsyning (2009). Fylkesmannen i Vestfold og Fylkesmannen i Telemark skal bistå NVE i planleggingen og gjennomføringen av øvelsen. Øvelsen vil berøre kraftforsyning, telekommunikasjon og veisektoren, samt utfordringer for samfunnet forøvrig, deriblant fylkesmannens samordningsrolle.
- Øvelse Kvikkleire 2010. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag skal i løpet av 2009 bistå NVE i planleggingen av øvelse Kvikkleire 2010.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Forskrift av 23. juli 2001 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv.](#)
- [Kgl.res. av 18. april 2008 - Instruks for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard](#)
- [Øvelsesmodell i krisehåndtering for strategisk ledelse](#), DSB 2003
- Sivilt beredskapssystem (SBS), kgl.res. 29. april 2005 (1. desember 1998)
- Retningslinjer for regionalt samordningsansvar ved kriser og katastrofer i fred, kgl.res. 12. desember 1997
- [Kgl.res. av 17. februar 2006 Atomberedskap, sentral og regional organisering.](#)
- Retningslinjer for Forsvarets bistand i forbindelse med fylkesmannens samordningsansvar ved kriser og katastrofer i fred, FD/JD 30. september 1998
- Krav vedrørende etablering av kriseledelsesapparatet ved fylkesmannsembetene på bakgrunn av retningslinjer fastsatt ved kgl.res. av 12.12.97, DSB 30. mars 1998
- Forberedelser til å overta samordningsansvaret fra politiet i forbindelse med fredskriser, DSB 28. april 1999
- Retningslinjer for varslings- og rapporteringsprosedyrer i fredstid, DSB revidert januar 2009
- Avtale om samarbeid om lokalradiostasjoners virksomhet under kriser og katastrofer, Justisdepartementet 10. desember 2001

Arbeidsbeskrivelse

Øvelsene skal teste hvordan planverket og kriseorganisasjonen i embetet fungerer, samt bidra til å sikre bevissthet og kunnskap om fylkesmannens rolle og funksjon.

Øvelse Kraftforsyning. Eget oppdragsbrev. For de embeter som deltar i øvelsen 2009 vil dette dekke resultatkravet for årlig øvelse av FMs krisestab. For 2010 planlegges tilsvarende øvelser for Nordland,

Hedmark, Oppland og Finnmark. Endelig avklaring vil komme i løpet av året. Noen av embetene kan forvente oppdragsbrev og invitasjon til planlegging av øvelsen allerede i inneværende år.

Øvelse Kvikkleire 2010 – fokus på forebygging og håndtering av skredulykker. Eget oppdragsbrev vil følge.

Resultatkrav

- Øvelse en gang årlig.

Rapportering

- I årsrapporten til FAD.
- Rapport til DSB (eget skjema).
- Skriftlig evalueringsrapport etter øvelsene.

54.4 Havneberedskap – øvelse

Oppdrag

Må:

- Fylkesmennene i Hordaland, Sogn og Fjordane, Vestfold, Buskerud, Østfold og Finnmark i skal delta i planleggingen og gjennomføringen av Kystverkets havneberedskapsøvelser.
- Fylkesmenn i utpekte fylker skal planlegge og gjennomføre øvelse med samarbeidende aktører for anløp av reaktordrevne fartøy i egne havner og i kommuner langs sjøveien til disse havnene.

Finansiering

Finansiert over Samferdselsdepartementets budsjett – kapittel 1300 post 72: Tilskott til samferdselsberedskap.

Finansiering over tildelte 702-midler fra Statens strålevern.

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 8. juni 1984 om havner og farvann](#)
- [Lov av 1. januar 2003 om yrkestransport med motorvogn og fartøy](#)
- [Lov av 12. mai 1972 om atomenergivirksomhet \(atomenergiloven\).](#)
- [Forskrift av 23. juni 2004 om sikkerhet og terrorberedskap i norske havner](#)
- [Forskrift av 14. juni 2005 om sivil transportberedskap](#)
- Sivilt beredskapssystem (SBS), kgl.res. 29. april 2005

Arbeidsbeskrivelse

Havneberedskapsøvelsene vil blant annet legge vekt på havnenes planverk og tiltak til de nye sikkerhetsbestemmelsene, ISPS-koden.

Alt av atomplaner om anløp av reaktordrevne fartøy skal ferdigstilles og godkjennes før øvelsene gjennomføres for alle berørte aktører.

Resultatkrav

- Utpekte embeter skal delta på havneberedskapsøvelsene.
- Alle relevante aktører deltar i øvelsen. I etterkant av øvelsen justeres aktørens planer, samordnes og koordineres.

Rapportering

- I årsrapporten til FAD.
- Rapport til DSB (eget skjema).
- Kort evalueringsrapport sendes til Statens strålevern.

54.5 Samarbeid med Forsvaret – øvelse

Oppdrag

Kan:

- Fylkesmannen skal bidra til samarbeid med Forsvaret for å beskytte sivilbefolkningen og viktige samfunnsinteresser. Fylkesmannen og regionale militære myndigheter oppfordres til samarbeid for å etablere helhetlig og samordnet krisehåndtering på regionalt nivå, herunder planverk og øvelser (se også 54.1).
- Fylkesmannen kan ta initiativ til og bidra i planleggingen av øvelser på lokalt og regionalt nivå med sivil og militær deltakelse. Fylkesmennene må bidra med aktiv deltakelse fra både sivile, herunder frivillige organisasjoner, og militære instanser i planlegging og gjennomføring av øvelsene.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 15. desember 1950 om særlige rådgjerder under krig, krigsfare og liknende forhold](#)
- [Lov av 29. juni 1951 om militære rekvisisjoner](#)
- [Lov av 17. juli 1953 om Heimevernet](#)
- [Lov av 14. desember 1956 om forsynings- og beredskapstiltak](#)
- [Forskrift av 23. juli 2001 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv.](#)
- [Forskrift av 6. juni 1997 for arbeidet med bygg- og anleggsberedskap](#)

- [Forskrift av 17. september 1999 om militære rekvisisjoner](#)
- [Forskrift av 23. juni 2004 om sikkerhet og terrorberedskap i norske havner](#)
- [Forskrift av 3. august 1999 om leveranseplanlegging av varer og tjenester til enheter i Totalforsvaret](#)
- [Kgl. res. av 18. april 2008 - Instruks for samfunnssikkerhets- og beredkapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard](#)
- [Innst. S. nr. 49 \(2004-2005\)](#) Innstilling fra forsvarskomiteen om samfunnssikkerhet og sivil-militært samarbeid
- [Innst.S.nr.265 \(2004-2005\)](#) Innstilling fra forsvarskomiteen om flodbølgekatastrofen i Sør-Asia og sentral krisehåndtering
- [St.meld. nr. 22 \(2007-2008\) Samfunnssikkerhet](#)
- Nasjonalt beredskapssystem (SBS), kgl.res. 29. april 2005
- Regler for fritak for og utsettelse med fremmøte i Forsvaret ved mobilisering, kgl.res. 9. august 1974
- Retningslinjer for etablering og forhåndsutskrivning av personell til det sivile ledelsesapparat i krig, kgl.res. av 17. januar 1986
- Reglement for forberedelse av rekvirering av bygninger til Totalforsvaret ved beredskap og i krig, kgl. res. 17. januar 1986
- Reglement for rekvisisjoner til sivile formål ved beredskap og i krig, kgl. res. 11. oktober 1991
- Direktiv om forberedelse og gjennomføring av spredning av livs- og krigsviktige ressurser, DSB 11. mai 1987
- Direktiv for planlegging og gjennomføring av økonomiske ødeleggelser, Forsvarssjefen 1. januar 1989
- Direktiv for logistikk, Forsvarssjefen 1. januar 1996
- Prinsipper for sivil logistikkstøtte til Forsvaret, fastsatt 23. juli 1998 (jf. DSBs brev 1. desember 1998)
- Retningslinjer for regionalt samordningsansvar ved kriser og katastrofer i fred, kgl.res. 12. desember 1997
- Retningslinjer for Forsvarets bistand i forbindelse med fylkesmannens samordningsansvar ved kriser og katastrofer i fred, FD/JD 30. september 1998
- Krav vedrørende etablering av kriseledelsesapparatet ved fylkesmannsembetene på bakgrunn av retningslinjer fastsatt ved kgl.res. av 12.12.97, DSB 30. mars 1998
- Forberedelser til å overta samordningsansvaret fra politiet i forbindelse med fredskriser, DSB 28. april 1999
- Avtale om samarbeid om lokalradiostasjoners virksomhet under kriser og katastrofer, Justisdepartementet 10. desember 2001

Arbeidsbeskrivelse

Fylkesmannen bør forholde seg til føringer i St.meld. nr. 22 (2007-2008) Samfunnssikkerhet og St.meld. nr. 39 (2003-2004) Samfunnssikkerhet og sivil-militært samarbeid. Totalforsvarskonseptet omfatter gjensidig støtte mellom sivil og militær sektor i hele krisespekteret. Til forskjell fra totalforsvarskonseptet slik det ble utviklet i tiden etter den andre verdenskrig, legges det i dag større vekt på militær støtte til det sivile samfunn. Bakgrunnen er best mulig ressursbruk mellom Forsvaret og det sivile samfunn når det gjelder forebygging, beredkapsplanlegging og operative forhold. Det er viktig med gode øvelser for å sikre samarbeidet mellom sivile og militære myndigheter.

Rapportering

- I årsrapporten til FAD.

- Rapport til DSB (eget skjema).
- Kopi av evalueringsrapporter fra øvelser sendes DSB.

54.6 Regional samordning

Oppdrag

Må:

- Fylkesmannen skal gjennomføre møter i fylkesberedskapsrådet og i atomberedskapsutvalget.
- Fylkesmannen skal samordne og aktivt bidra i det regionale totalforsvarssamarbeidet.
- Fylkesmannen skal gi utvalgte sivile leverandører fritak i samsvar med fritaksordningen for nye bedrifter med leveranser for Forsvaret.
- Fylkesmannen skal aktivt bidra til å tilrettelegge for hensiktsmessig samarbeid om beredskapsforberedelser og krisehåndtering, herunder hvordan frivillige beredskapsorganisasjoner kan trekkes best mulig med i regionalt og lokalt beredskapsarbeid.
- Fylkesmennene i **Østfold, Oslo og Akershus, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder og Rogaland** bes om å bidra til at skogbrannovervåking fra småfly opprettholdes og videreføres. Norsk Aero Klubbs flytjeneste har siden sekstitallet på frivillig basis drevet slik overvåking mot en godtgjørelse som dekker faktiske utgifter. Disse utgiftene har i hovedsak blitt dekket av kommuner og skogeiere, mens Justisdepartementet har gitt årlige tilskudd til utstyr i flyene for å kunne løse oppdraget. Det er behov for å styrke koordineringen mellom bidragsytere og flytjenesten, herunder sørge for at denne samfunnsnyttige tjenesten opprettholdes og aktiveres i aktuelle perioder.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Forskrift av 23. juli 2001 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv.](#)
- [Kgl. res. av 18. april 2008 - Instruks for samfunnsikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard](#)
- Retningslinjer for regionalt samordningsansvar ved kriser og katastrofer i fred, kgl.res. 12. desember 1997
- Retningslinjer for Forsvarets bistand i forbindelse med fylkesmannens samordningsansvar ved kriser og katastrofer i fred, FD/JD 30. september 1998
- Krav vedrørende etablering av kriseledelsesapparatet ved fylkesmannsembetene på bakgrunn av retningslinjer fastsatt ved kgl.res. av 12.12.97, DSB 30. mars 1998
- Forberedelser til å overta samordningsansvaret fra politiet i forbindelse med fredskriser, DSB 28. april 1999.

Arbeidsbeskrivelse

DSB forventer at fylkesmannen aktivt bidrar til å skape en arena for samarbeid mellom de frivillige organisasjonene og kommune/fylke. De frivillige organisasjonene bør være representert i fylkesberedskapsrådet, og kommunene bør oppfordres til å ha de frivillige organisasjonen med i et eget beredskapsråd.

Fylkeberedskapsrådet er embetenes viktigste samordningsorgan, både i det kriseforebyggende arbeidet og under krisehåndteringer. Det forventes at fylkesmannen aktivt benytter fylkesberedskapsrådet til drøfting av beredskapsspørsmål og for gjensidig orientering om beredskapsarbeidet. Fylkesmannen bør kontinuerlig vurdere sammensetningen av fylkesberedskapsrådet.

Fylkesmennene skal koordinere ordningen med skogbrannovervåkning og påse at det er en forpliktende avtale med bidragsytere og flytjenesten innen fylket i 2009.

Resultatkrav

- Fylkesmannen skal gjennomføre minimum ett årlig møte i fylkesberedskapsrådet og i atomberedskapsutvalget.
- Fylkesmannen skal kunne dokumentere totalforsvarssamarbeid regionalt, ev. med møtereferrat.
- Fylkesmannen skal sørge for at de frivillige organisasjonene er representert i fylkesberedskapsrådet, og aktivt oppfordre kommunene til å gi de frivillige organisasjonene representasjon i eget beredskapsråd.
- Fylkesmannen skal bidra til at skogbrannovervåkingen videreføres og at kommunene orienteres.

Rapportering

- I årsrapporten til FAD.
- Rapport til DSB (eget skjema).

54.7 Utvikling av nasjonalt ressursregister for redning og beredskap (NARRE)

Oppdrag

Bør:

- Fylkesmannen i Hordaland skal støtte DSB med drift av et regionalt ressursregister for redning og beredskap (NARRE) i Hordaland i 2009.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Arbeidsbeskrivelse

- Eget opplegg.

Resultatkrav

- Eget opplegg.

54.8 Felles digitalt nødnett

Oppdrag

Bør:

- Fylkesmennene i Østfold, Buskerud og Oslo/Akershus skal i 2008/2009 i samråd med Helsedirektoratet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Direktoratet for nødkommunikasjon (DNK), bistå kommunene med innføring av digitalt nødnett, innenfor rammen av Justis- og politidepartementets planverk, herunder:
 - Vektlegge betydningen av nytt nødnett i kommunenes beredskapsarbeid.
 - Bidra til at kommunene setter av nødvendige ressurser for innføring av nødnettet innen brannvesen, 110-sentraler og kommunehelsetjenesten.
 - I samråd med Direktoratet for Nødkommunikasjon, utrede hvilke muligheter nytt nødnett gir for å styrke kommunenes organisering av sin beredskap og kriseledelse, samt om det vil være behov for å oppdatere kommunenes ROS-analyser.
 - I samråd med DNK, avklare hvordan kommunenes kriseledelse best kan tilknyttes nødnettet.
 - I samråd med DNK, avklare hvordan nødnettet best kan benyttes for å styrke det interkommunale samarbeidet.
- Fylkesmannen i Østfold bes spesielt i samarbeid med politiet og DNK om å bidra til organisering av en egen øvelse for å prøve ut nytt nødnett våren 2009.
- Fylkesmennene i Hedmark og Oppland skal i 2009/2010 være forberedt på å bistå kommunene i forberedelser for innføring av digitalt nødnett innenfor rammen av Justis- og politidepartementets planverk.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [St.prp. nr. 30 \(2006-2007\) Om igangsettelse av første utbyggingstrinn for nytt digitalt nødnett](#)
- Direktoratet for Nødkommunikasjon www.dinkom.no/

Arbeidsbeskrivelse

Innføring av nytt digitalt nødnett forventes gjennomført trinnvis frem til 2011, avhengig av Stortinget samtykke. Første byggetrinn omfatter 54 kommuner i politidistriktene Østfold, Follo, Romerike, Oslo, Asker og Bærum og Søndre Buskerud. Utbygging av nødnett er et statlig tiltak av stor nasjonal betydning, og direktoratet ber fylkesmannen yte aktiv bistand i forbindelse med innføring av felles digitalt nødnett i regionene. FM bør spesielt vær oppmerksom på byggesaksbehandlingen i kommunene ifm. utbygging av radionettverket i nødnett, særlig knyttet til:

- o Søknader om dispensasjon fra reguleringsplaner.

- o Klager på byggesaker.
- o Miljøvurderinger knyttet til basestasjoner plassert i vernede områder.

Rapportering

- Omtales i årsrapporten til FAD.
- Beskrive aktiviteter i regi av fylkesmannen.
- Dialog mellom DNK og fylkesmannen etter nærmere avtale.

Resultatområde 55 Regional og kommunal krisehåndtering

55.1 Organisering for krisehåndtering

Oppdrag

Må:

- Fylkesmannen skal ha en organisasjon som kan ivareta fylkesmannens oppgaver innen krisehåndtering. Denne organisasjonen skal kunne utøve krisehåndtering ut fra en gitt situasjon, planer, beredskapsforberedelser og øvelser (ref. resultatområde 54).
- Fylkesmannen skal også påse at kommunene har tilsvarende organisering for å ivareta denne utøvende rollen.
- Fylkesmannen skal holde pålagte instruks og planer for kryptoutstyret og sambandstjenesten oppdatert.
- Personell skal være utpekt til denne tjenesten, og tjenesten må tilrettelegges slik at personellet gis anledning til å praktisere og vedlikeholde kunnskaper slik at de til enhver tid er i stand til å operere det graderte systemet.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Forskrift av 23. juli 2001 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv.](#)
- [Forskrift av 14. juni 2005 om sivil transportberedskap](#)
- [Kgl. res. av 18. april 2008 - Instruks for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard](#)
- [Kgl.res. av 17. februar 2006 Atomberedskap, sentral og regional organisering](#)
- [Veileder i kriseplanlegging for kommunens kriseledelse](#)
- [Veileder for systematisk samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid i kommunene, DSB 2001](#)
- [Veileder i informasjonsberedskap, DSB 2007](#)
- Retningslinjer for regionalt samordningsansvar ved kriser og katastrofer i fred, kgl.res. 12. desember 1997

Arbeidsbeskrivelse

Alle som inngår i fylkesmannens kriseorganisasjon må involveres i og kjenne til utarbeidede planer. Samtlige må gis størst mulig kunnskap og innsikt i intensjonene med planverket og arbeidet i krisestaber.

Resultatkrav

- Det rettes spesielt fokus på å gjøre planene kjent blant aktørene for å gi felles grunnlag for alle ved at det årlig gjennomføres fagseminar med personene som inngår i Fylkesmannens krisestab.
- Kopi av plan for sambandstjenesten sendes DSB og NSM.

Rapportering

- I årsrapporten til FAD.
- Rapport til DSB (eget skjema).

55.2 Krisehåndtering

Oppdrag

Må:

- Fylkesmannen skal arbeide for å bedre regionale myndigheters evne til å samhandle og håndtere ekstraordinære påkjenninger og kriser.
- Fylkesmannen skal arbeide for å bedre kommunenes evne til å samhandle og håndtere ekstraordinære påkjenninger og kriser.
- Fylkesmannen skal under krisesituasjoner ivareta en koordinerende rolle i forbindelse med informasjonshåndtering, inklusive varselmottaker og formidler.

Bør:

- Fylkesmannen skal arbeide for å styrke samfunnets beredskap mot krisesituasjoner i fred, mot terror og sabotasje og sikkerhetspolitiske kriser og krig.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510).

Bakgrunnsinformasjon

- [Forskrift av 23. juli 2001 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv.](#)
- [Forskrift av 14. juni 2005 om sivil transportberedskap](#)
- [Kgl. res. av 18. april 2008 - Instruks for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard](#)
- [Veileder i kriseplanlegging for kommunens kriseledelse](#)
- [Veileder for systematisk samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid i kommunene, DSB 2001](#)
- [Veileder i informasjonsberedskap, DSB 2007](#)

- [Kgl.res. av 17. februar 2006 Atomberedskap, sentral og regional organisering](#)
- Retningslinjer for regionalt samordningsansvar ved kriser og katastrofer i fred, kgl.res. 12. desember 1997

Arbeidsbeskrivelse

Alle som inngår i fylkesmannens/kommunenes kriseorganisasjon må kunne tenke konsekvenser av tiltak, kunne formidle disse til berørte og kunne samhandle innen krisehåndteringen. For personellet som skal ivareta informasjonshåndteringen kreves ekstra arbeid for å sette seg inn i planer og scenarier som planene beskriver.

Ved uvær og andre ekstraordinære hendelser er det av betydning at man får en koordinert innsats for gjenoppretting av driften ved samfunnsviktige virksomheter. Fylkesmannen skal bidra til å tilrettelegge for at relevant samordning av reparasjon og gjenoppretting av feil forbedres, blant annet når det gjelder forsyninger av telekommunikasjon og kraftforsyning.

Resultatkrav

- Fylkesmennene må være proaktive ved hendelser/kriser og rapportere iht. Retningslinjer for varsling og rapportering på samordningskanal.
- Ved hendelser/kriser MÅ Fylkesmennene tidlig vurdere bruk av Fylkesberedskapsrådet (FBR).

Rapportering

- I årsrapporten til FAD.
- Rapport til DSB (eget skjema).

55.3 Evaluering

Oppdrag

Må:

- Fylkesmannen skal i etterkant av større kriser og hendelser ta initiativ til og bistå berørte kommuner i deres evaluering av egen krisehåndtering for å sikre at nødvendige forbedringer gjøres.
- Fylkesmannen skal evaluere hendelser av regional betydning. Fylkesmannen skal bistå DSB i arbeidet med å utarbeide evalueringsrapporter etter større hendelser.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

- Egne dokumentasjoner fra hendelsen.

Arbeidsbeskrivelse

Evaluering av større hendelser er et vesentlig virkemiddel for å videreutvikle og styrke fremtidig forebyggende beredskapsarbeid og krisehåndteringsevne på lokalt og regionalt. En hensiktsmessig kapasitetsutnyttelse under en større hendelse krever gode planverk, som igjen krever en god ansvars- og rolleforståelse i forhold til viktige elementer som varsling, samordning, ressursoversikt, informasjonsutveksling og mediehåndtering. Fylkesmannen skal ta initiativ til innhenting av håndteringserfaringer fra større hendelser, og derigjennom bidra til å identifisere læringspunkter som kan styrke planverk og krisehåndteringsevnen på lokalt og regionalt nivå og samordningen mellom disse. Evalueringer må følges opp for at fremtidige kriser kan håndteres på en best mulig måte.

Resultatkrav

- Fylkesmannen skal utarbeide evalueringer etter større hendelser av regionalt betydning, og etter behov bistå berørte kommuner i deres evaluering.
- Fylkesmannen skal etter behov bistå DSB med evalueringsrapporter.

Rapportering

- Evalueringen sendes DSB.